

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
— Telefon hívószám 20. —

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ÉLTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 k.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak
Kéziratok nem adatk vissza.

Az Erdélyi Szövetség gyűlése.

Kolozsvár, okt. 2.

Az Erdélyi Szövetség gyűléséről a következő tudósítást kaptuk:

Vasárnap délután az Erdélyi Szövetség vezető tanácsa ülést tartott, a melyen a vezetést újjászervezték.

Gróf Bethlen István hosszabb beszédében vázolta Erdély kívánságait, s részletesen foglalkozott a nemzetiségi kérdéssel. Megállapította, hogy Romániában állandó törekvések vannak azzal a céllal, hogy bizonyos szervezeti kapcsolat létesíthessék a mi monarchiánkkal. Az újságok meg is irták, hogy Bukarestben lapot alapítottak, mely a román közvéleményt meg akarja győzni arról, hogy Románia érdekeit csak úgy védheti meg, ha perszonális unióba lép a monarchiával.

E törekvések érthetők — román szempontból, mert a mit fegyverrel nem vihettek ki, azt így akarják elérni ügyes fondorlattal. A magyar nemzet Romániával szemben hódításra nem törekszik, nem is kíván más népeket befolyásolni, de a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy a békekötés rendjén Románia államjogi kapcsolatba hozassék a monarchiával. Az erdélyi határ kiigazítására szükség van. A katonai szükség megköveteli, hogy olyan határőrvidék állíttassék fel, a hol megbízható magyar ember védje a haza határait. A nemzetiségi kérdést a háboru nem oldhatja meg.

Az ő javaslata a nemzeti kiegyenlítésnek, az ugynevezett nemzeti kataszternek helyreállítására irányulna. Ezt a világháboru költségeinek tizezred részével is megvalósíthatják volna — olyformán, ha a polgároknak azt a részét, a mely más állammal rokonszenvez, áttelepítenék oda és viszont. Vasutpolitikai téren utal az ismert szomorú adatokra, és arra, hogy Bukovina és Erdély kölcsönös katonai védelme teljesen nélkülözi a forgalmi összefüggést.

Vasutaink gyarlósága nagy katasztrófába sodorta volna Erdélyt, ha — a miről szó volt — a Maros védelmére szorultunk volna, és a vasúti hálózat hiánya miatt nem láthattuk volna el katonával ezt a védelmi vonalat. A gazdasági és nemzeti szempontokat nem sorolja fel, ezen a téren nincs szükség már beszédre. Türelmünk már elfogyott a joggal követeljük, hogy Erdély rekonstrukciójánál elsősorban Erdély vasutvonalait építsék fel. Büntetőjogi téren gondoskodni kell arról, hogy a hazáru-

lók ne csak papirosan, de tényleg bűnhődjenek; a vagyonelkobzási törvényt is hatásosabbá kell tenni. Részletesen beszél a birtokpolitikáról és a föld eladását állami ellenőrzés alá kívánja venni. Beszéde végén a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

1. Az Erdélyi Szövetség nem tartja sem Magyarország, sem a monarchia érdekében állónak, hogy Románia kormányformájának megállapítására a békekötésnél befolyást gyakoroljanak. A szövetség a leghatározottabban állást foglal az ellen, hogy Románia és a monarchia között bármilyen formában közvetlenül vagy közvetve közjogi kapcsolat létesíthessék, minthogy ez a nemzet érdekeivel ellentétben áll.

2. A magyar-román határ javunkra való kiegészítését feltétlenül szükségesnek tartja a szövetség, hogy védelmi műveinknek a határgerincen való felállíthatása végett a hegygerinc tulsó oldalán olyan védelmi zóna jusson birtokunkba, a mely e cél elérését lehetővé teszi. Ebből a célból a békeegyezségbe olyan kikötések veendőek fel, melyek a keleti határvidéket képező székelységgel összefüggésben az erdélyi déli vármegyékben — megbízhatóság szempontjából — magyar határőrvidék létesítését lehetővé teszik.

3. Erdély vasúti hálózatának a háboru után azonnali kiépítését követeli a szövetség.

4. Abból a célból, hogy a háboru után végrehajtandó nagy nemzeti és szociális politika a háboru folytán óriási mértékűt öltött, önérdeket szolgáló parcellázást és üzérkedést lehetetlenné tegye, követeli a szövetség ennek az üzérkedésnek törvényhozási és kormányzati intézkedésekkel való lehetetlenné tételét.

5. A szövetség követeli az államellenes cselekmények elbírálásának és a vagyonelkobzó intézkedéseknek szigorítását.

A vezető tanács elfogadta a határozati javaslatot báró Kemény Arpádnak azzal a pótlásával, hogy a nemzetiségi ezredek megszüntetésével a nemzetiségi katonák osztassanak el a magyar ezredekbe.

Földes Béla átmenet-gazdasági miniszter annak előrebocsátásával, hogy a háboruban sokkal nagyobb pocsékolás történt emberben és pénzben, mint a mennyi kellett volna, megígérte, hogy a rekonstrukciónál Erdély érdekeit különös figyelembe vessei.

Gróf Apponyi Albert szólalt fel ezután.

Nekünk el kell határolnunk országunkat, — mondotta Apponyi, — különösen ezt a fenyegetett erdélyi részt. Mert Erdélyt illetőleg nincs más alternatíva, mint ez a két szélsőség: Erdély vagy Magyarországnak erős vára, vagy folyton tátongó nyílt sebe. Nekünk meg kell teremtenünk itt a katonai határt, a kulturhatárt. Az utóbbi munka az enyém, de én ezt a munkát mindig beillesztem annak az egész programnak a keretébe, a melynek nem az én tárcám keretébe eső részeit az én kollégáim a mostani kormányban teljes buzgalommal munkálják. A földmivélsügyi minisztertől várhatjuk azt a munkát, a mely Erdély etnográfiai viszonyainak korrekturáját célozza és különösen az ország etnográfiai elhatárolását. A közhatalom minden megnyilvánulásának magyar jelleggel kell birni ebben az országban, ha azt akarjuk, hogy a magyar állam fejsőségi szuverénitását komolyan vegyék.

Egy gyergyói csendőr és négy 82-es szökése oláh fogságból.

Lövészárkokon, drótkadályokon keresztül.

Sok-sok viszontagságon keresztül, teljesen kimerülve, lerongyolódva a Putna felőli fronton át tegnapelőtt Kézdivásárhelyre érkezett, az oláh fogságból megszökött Ranc Imre gyergyóalfalui születésű, rozsnói csendőr, kit az oláh betöréskor, szept 4-én fogtak el az oláhok. Ranc négy 82-es székely fiu társaságában, egy évre rá az elfogatása után, szeptember 4-én szökött meg a fogságból s igen sok megpróbáltatáson menve keresztül, szeptember 20-ikán érték el Sovejánál csapatainkat.

A csendőrt — mint azt a Székely Újság munkatársának elbeszélte — az oláh betöréskor, szeptember 4-én fogták el. Harmadmagával egy ezred ellenséges katonasággal vette fel a harcot s végül meg kellett adni magukat.

Elfogatása után előre Tirgüestibe, majd pedig Berladéba vitték, ahonnan alig néhány hónap múlva szökést kísérelt meg. Kísérlete balul ütött ki s azzal büntették meg, hogy Bakuba szállították és ott másfél hónapra elzárták. A büntetés első hetében „karcsebe”, egy szekrény nagyságu zárkába dugták, ahol lefeküdni se tudott, összekuporodva kellett át-szenvedni az éjszakákat is. Elmondta, hogy egy csendőrtársát azzal büntették meg, hogy földbe ásták. A szerencsétlen teremtéssel előre megásattak egy gödröt, melyen keresztül fektették és úgy hányták rá a földet, úgy, hogy az elföldelésnél a két lába és a feje látszott ki. Három napig hagyták így, azonban harmadik napon bele is halt a kínzásba.

Rancot Bakuból újra visszavitték a 2000 foglyot számláló Berladéba. Innen még egyszer megkísérelte a szökést, de újra rajtavesztett,

ezuttal enyhébb büntetést huzva ki. Ami azonban nem sikerült kétszer, sikerült harmadikban.

E hó 4-én négy 82-essel, névszerint az Udvarhelymegyéből való Tófalvi Akos, Imre Domokos, Hegedüs Ferenc korondi és Fülöp Mihály parajdi illetőségű székely fiukkal, kik mult év szept. 6-án estek oláh fogságba Persányánál, sikerült megszökni.

Ranc volt a vezető. A szökésüket éjszánkánként hajtották végre, erődökben bujkálva, sült kukoricán élve. Majd elérve az oláh frontot, lővészárkokon és drótakadályokon keresztül áthaladva, Sovejánál találkozott a mi csapatainkkal. Az oláh arcvonalon keresztül jöve, a piszkos, lerongyolódott orosz katonai ruha viseletben oroszoknak néztek őket és nem is igazoltatták őket. Gyanussá csak akkor váltak, mikor a drótakadályokon keresztül bujva, eltűntek egy szakadékban. Ekkor utánuk is lőttek, azonban a golyók fejük felett, a fák ágai között fűtültek el.

Sovejánál német járőrökkel találkoztak, kik rájuk kiáltottak

— Románok vagytok-e!

— Nem, magyarok vagyunk! — adták meg a választ büszkén, a fáradságtól majdnem összeesve.

A sok szenvedésen keresztül ment csendő: még előadta, hogy rettenetes volt az élelmük.

Élelmük állandóan bab, borsó és sótalán malé volt a husz, ez is lóhus volt, egy évi fogságuk alatt mindössze kétszer: karácsonykor és husvétkor ettek.

Elmondta, hogy az oláh nép már torkig van a háborúval s katonáinkat, mint megszáhadítókat várják. Elkéseredésüknek ily szavakkal adnak kifejezést:

— Bár már jönnének a ti katonáitok!

Ranc Imre a megérkezése után jelentkezett a kézdivásárhelyi csendőrsőn is.

A tisztviselők háborus jutalma.

Mindannyian tudjuk, hogy az állami és törvényhatósági tisztviselők munkája a háboru óta erősen meggyarapodott. Már 1915-ben, a háboru második esztendejében mozgalom indult meg néhány törvényhatóság kebelében, hogy a tisztviselőknek a sokszorosan főlhalmozott munka ellenszolgáltatásként a háborus éveket kétszeresen, vagy mindenesetre kedvezőbb arányban számítsák be. A több oldalról fölmerült kívánságot már Tisza István gróf volt miniszterelnök is honorálni kívánta és Tisza gróf már az 1915—1916. év telén olyképp nyilatkozott, hogy méltanyosnak tartja a tisztviselők buzgó háborus szolgálatainak megjutalmazását, de a szolgálati idő beszámításának kérdését, illetően a számítás megállapítását még korainak tartja, mert nem lehet tudni, hogy meddig tart a háboru és a jogosult óhajok megvalósításánál tekintetbe kell venni az állam pénzügyi helyzetét is. Azóta az ügy állandóan nyílt kérdés maradt. Ujabban olyan hír merült fel, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, bizalmas uton arra kérte a törvényhatóságokat, hogy készítsenek statisztikai adatokat arról, mekkora költségre ruggna, ha a tisztviselők háborus szolgálati éveit tizenhatszáz, esetleg husz hónapba számítanák be.

Az ügy állásáról illetékes helyen a következő értesülést kaptuk:

— A tisztviselők nyugdíjveinek kedvezőbb beszámításával a Wekerle-kormány mindaddig nem foglalkozott, nem is foglalkozhatott, nemcsak eddigi nagy elfoglaltsága miatt, hanem főképp azért nem, mert mindaddig, a míg a háboru véget nem ér, a kormány épp az ország pénzügyi helyzetére való tekintettel is nem állapíthatja meg, hogy mennyi időt számítson be a tisztviselők nyugdíjveibe. Egészen nyilvánvaló azonban, hogy a kormány igenis megjutalmazni kívánja a tisztviselők lelkiismeretes, buzgó és fokozott háborus szolgálatait, de ezt egységesen kell tennie, mind az állami, mind pedig a törvényhatósági tisztviselőkre nézve. Megtörtént ugyanis, hogy egyik-másik városi és megyei törvényhatóság már hozott határozatot a tisztviselők háborus nyugdíjveiről és a határozatot törvényszerűen fölterjesztette a belügyminisztériumba, a honnan az aktákat a pénzügyi megállapítás és hozzájárulás végett a pénzügyminisztériumba

telték át. A pénzügyminisztérium azonban természetszerűen érdemben mindaddig nem foglalt állást, a míg a kormány elvi álláspontja nem jutott a háborus évek beszámítására nézve épp azért, mert a megállapodásnak egységesnek kell lennie az állami és törvényhatósági tisztviselőkre egyaránt.

A székely fiu szerencséje.

Csikszereda, szept. 26.

Egyszerű szépvízi székely gyermeke volt Ladó István, afféle zekés, harisnyás székelyé, amilyen minden bokorban megterem Csikországbán. És Ladó István elvégezte az iskolákat becsületesen, egyetemre került, a technikán már a harmadik évet végezte, mikor a világ lángra gyúlt s neki is mennie kellett oda, ahol a halált mérik ingyen.

De Ladó István hősi szívét elkerülték a golyók. Bele-bele csaptak ugyan hol itt, hol ott a testébe, de ő kikaparta a pánganétjával.

Ott volt mindig a legnagyobb veszedelmekben székely konoksággal: szeretné ő látni azt a golyóbiat, amelyik leszedi a lábáról! Hát nem szedte le egyik se, pedig egyik-másik belefuródott a combjába, hanem azt majd kiveszik a tudós doktorok. Közbe mellére került mindenféle monéta nemes és nemtelen fémekből: arany, ezüst, bronz, vas kis- és nagy alakban.

Ami ezután következik, az már a mesék országába tartozik. Ladó István felszedte magát és sebesült lábaival felhurcolkodott az udvarmesterhez, mert hát valami kondíció csak kell az embernek. És a véletlen úgy hozta, hogy a király is arra felé járt, amerre az ő utja vezetett. De különös is, hogy ez a rózsás-arcú király mindig éppen ott jár, ahol keresik.

És a fiatal király jószágos szeme megakadt a Ladó István erősen dekorált kabátján. Szóba állott vele. Megtudta, mi járatban van. Hiszen éppen ilyen ember kell neki! Mert a király éppen testőrgárdát szervez magának, de csak efféle emberekből, mint székely Ladó István. 300 ember kell neki mannschaftnak, sőt tiszt hozzá. Ladó István abban a pillanatban gárda hadnagy lett s megbízást kapott a királytól, hogy a jó székely fiukból minél többet szerezzon neki a gárdába, de csak olyan fajtaikat, mint őkelme.

Ladó István boldogan szédelt lefelé s csak az utcán rémült bele, hogy miképpen szerzi ő meg a rüsztungot, mert az tenger pénzbe kerül ám. De hát kikerült az is. (Kérdélyi is, székely is, kath. is, ugyan bizony ki gondoskodhatott róla?)

S Ladó István már levelet is irt a büszke császárvárosból, hogy nagyon jól fogadták az udvarnál s októberben már hosszabb időre Budára jön Ófelségéekkel.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Személyi hír. Dr. Tolnay Lajos főispán az Erdélyi Szövetség kolozsvári nagygyűléséről és Gyergyószentmiklósról, hol a gyergyóiakat látogatta meg, visszaérkezett.

— Antal József a csikszeredai kir. törvényszék elnöke városunkba megérkezett és állását elfoglalta.

— Kinevezés. A belügyminiszter az adófelszámolási bizottság elnökévé id. Pál Gábor kir. tanácsost, elnökhelyettesé dr. Gál József városi tiszt ügyészt kinevezte.

— Apponyi vármegyénkben. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter szerdán fia látogatására, ki frontunkon harcol, Ditróba érkezett, hol egy napig tartózkodott. Tolnay Lajos főispán, ki éppen Gyergyóban tartózkodott, a miniszter fogadására sietett.

— Az alispán szabadságon. A legutóbbi törvényhatósági közgyűlés Fejér Sándor alispánnak, eziránt beadott kérésére, megrogált egészségi állapotának helyreállítása céljából, időközönként is igénybevehető hat hónapi szabadságot engedélyezett. Értesülésünk szerint Fejér Sándor alispán e hó végén megkezdi szabadságát és egyelőre két havi időre pihenni megy. Az alispán az utóbbi években rendkívül megfeszített erővel dolgozott, csaknem minden fontos ügyet személyesen intéz. Ez a munka erősen megviselte idegzetét, mely 35 évi szakadatlan munka után pihenésre szorul. Értesülésünk szerint az alispán jövő év folyamán nyugdíjba megy.

— Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Kovács Károly csikszeredai ügyészt saját kérésére a kézdivásárhelyi kir. ügyészséghez helyezte át.

— Házasság. Felsőtorjai Kozma Lajos m. kir. honvéd alezredes Versecről folyó évi szeptember 24-én tartotta esküvőjét Sztréska Imre m. kir. honvéd főhadnagy özvegyével, Csengery Irmával.

— Kitüntetések. A király az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatainak elismerésül Józsa Géza honvéd főhadnagynak a koronás aranyéremkeresztet a vitézségi érem szallagján adományozta.

— Csáki Mihály 21. gyalogezredbeli hadnagyot az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

— Összehívják a képviselőházat. A képviselőházat 16-ikára egybehívják, amikor Wekerle heterjeszti a költségvetést és egyidejűleg expozét mond.

— Valasztás a városnál. A mult héten Csikszereda város részleges tisztújítást tartott. A képviselőtestület a főjegyzői állás betöltéséért, melyre dr. Orbán Gábor, dr. Márton László és dr. Buzás József pályáztak, bizonytalan időre elhalasztotta. Városi számvevőnek Szobodeczky Bankó Aladár választott meg, ki eddig is igen szorgalmas és tehatóságos tisztviselőnek bizonyult. Városi adótitzt Albert István lett. A város mindkettőjükben fiatal és tevékeny tisztviselőket nyert.

— Szarvasmarhák csiki gazdáknak. A vármegye alispánjának a kormánybiztosság 550 darab szarvasmarhát küldött kiosztás végett, melyek már meg is érkeztek. Fejér Sándor alispán rendeletet adott ki az elsőfokú hatóságoknak, kik október 6-ig összeírják azokat a károsultakat, akiknek a betörés alatt szarvasmarhájuk veszett el avagy szokat kénytelenek voltak az átvételi bizottságoknak igen mérsékelt áron átadni. A kiosztandó szarvasmarhákból ugyanis csak azok részesülhetnek, akik állataikban károsodtak és azok pótlására rá vannak utalva. Fejér Sándor alispán előterjesztést tett a kormánybiztossághoz, hogy az állatokat a hadikárokból betudandólag, teljesen díjmentesen oszthassa ki károsult gazdáknak. Az előterjesztésre még válasz nem érkezett és így e pillanatban még nem tudható, hogy az 550 darab szarvasmarha díjmentesen avagy mérsékelt 2—3 koronás áron, sorshuzás útján osztatik-e ki. A kiosztás még e hó közepe felé megtörténik.

— Kitüntetések. A király a háboru alatt kifizetett kiváló szolgálataik elismerésül Botár Béla székesfővárosi rendőrkapitánynak a II. osztályú polgári hadiérdemkeresztet, Korpos Rezső határrendőrségi fogalmazónak a III. osztályú polgári hadiérdemkeresztet adományozta.

— A gyergyószentmiklósi állami főgimnázium alsó 7 osztálya a jövő hóban egy évi szünetelés után, újból megnylik. Október 3-án tartják a javító és magánvizsgálatokat, 4., 5. és 6-án a beiratásokat. Jelentkezéskor bemutatandó a születési anyakönyvi kivonat, az előző osztályról szóló bizonyítvány és az újraoltási igazolvány. Felvételi díj 15 kor. 70 fillér, tandíj 36 korona.

— Wekerle az állami tisztviselők helyzetéről. Wekerle az állami tisztviselők küldöttségének adott válaszában kijelentette, hogy a tisztviselők helyzetén segíteni fog. Főként az élelmezés kérdését óhajtja sürgősen rendezni. A szolgálati pragmatika megvalósulását szükségesnek tartja, de azt újónál előbb nem ígérheti meg.

— **A rendőrkapitány szabadságon.** Kovács János rendőrkapitány, kit a visszatéréskor súlyos baleset ért és emiatt hosszú ideig nehéz beteg volt, újabb három havi szabadságra ment, mert állapota súlyosbodott. Értesülésünk szerint Kovács rendőrkapitány, kinek már 36 évi közszolgálatja van, ha állapotában javulás nem áll be, szabadságideje leteltével nyugalomba vonul. Szabadsága ideje alatt a rendőrkapitányi teendőket dr. Kovács Gábor városi tanácsos látja el.

— **Elvesztett 22.000 korona érték-papír.** Kossa Lajos gelencei lakos a múlt hó közepén Zsögöd és Csikszentkirály között, esetleg Csikszeredán elvesztett egy fekete préselt bőr pénztárcát, melyben körülbelül 640 korona készpénz, 2 drb. 19.805 korona 60 fillérről kiállított „Bescheidigung“, egy felmentési igazolvány, egy IV. pótszemle igazolvány, egy Kovásznáról kiállított fegyvertartási engedély, egy 1000 koronáról kiállított amortizációs hadikölcsön nyugta, egy 100 koronás elismervény és többféle jegyzék volt. Becsületos megtaláló a 640 korona készpénzt az értékek visszaszolgáltatása ellenében megtarthatja.

— **Ügyvédek is lehetnek tagjai beszerzési csoportoknak.** A belügyminister Bedő Sándor marosvásárhelyi ügyvédi kamarai elnök előterjesztése folytán 114.028/917 számú rendeletével megengedte, hogy az ügyvédek és azok családjai a kamara területén levő „Közalkalmazottak beszerzési csoport”-jaiba felvétessenek. A kamara bejegyzett 250 ügyvéd közül mintegy 160 teljesít katonai szolgálatot s ezeknek családja egy-két kivételtől eltekintve, a legnagyobb nélkülülésben él. A hadiszolgálatot nem teljesítő mintegy 90—100 ügyvéd legnagyobb része a kereseti alkalmaknak az általános, majd az erdélyi moratorium és az erdélyi román betörés okozta nagymérvű megfogyatkozása folytán szintén a legszűkebb anyagi viszonyok közt van és keresete távolról sincs arányban az elsőrendű közszükségleti cikkek áraival, s ép ezért méltányos, hogy a magyar középosztálynak e szellemileg vezető tagjai részére is lehetővé tétessék a közszükségleti cikkeknek megfelelő áron való beszerzése.

— **Az ellenségtől sujtott osiki községek segélyezése.** A romániai ellenséges betörés által sujtott községekben a lakóság és a községi tisztviselők kényszerű menekülése következtében megakasztott községi élet rendes működésének újból megindításához szükséges segélyek engedélyezését már az előző kormány elhatározta és e célból a községi költségvetéseket felterjeszteni rendelte. A belügyminister most azoknak a csiki községeknek, amelyek a közigazgatási rendes tevékenységet önerejükkel megkezdeni nem képesek, a rendes várható bevételeikben fedezettel nem találó, nélkülözhetetlen folyó kiadásokra összesen 273.000 korona államsegélyt engedélyezett és utalt ki a vármegye alispánjának. Az egyes községek részére megállapított államsegélyek a következők: Kásonujfalu 3946 kor. Csikverebes 1550 kor. Kozmás 3901 kor. Lázárfalva 2163 kor. Tusnád 2041 kor. Csikszentgyörgy 6261 kor. Bánkfalva 6835 kor. Csikszentmárton 3703 kor. Csekefalva 3858 kor. Kásonaltiz 4995 kor. Kásonfelfiz 5472 kor. Kásonimpér 5400 kor. Menaság 3379 kor. Kásonjakabfalva 3847 kor. Csikborzsova 4252 kor. Csikszentmiklós 8861 kor. Szépviz 9022 kor. Csikszentmihály 7253 kor. Gyimesközéplak 6344 kor. Gyimesfelsőlok 5353 kor. Gyimesbük 6661 kor. Gyergyóujfalu 7474 kor. Vasláb 3446 kor. Gyergyócsomafalva 5919 kor. Ditró 57.169 kor. Kilyénfalva 6824 kor. Gyergyóremete 14.280 kor. Csikszentimre 5692 kor. Csikmadaras 8276 kor. Zsögöd 3941 kor. Csikszentlélek 1382 kor. Csikmindszent 4892 kor. Csikszentkirály 5363 kor. Madéfalva 6893 kor. Vacsárcsi 2958 kor. Göröcsfalva 1922 kor. Csikrákos 668 kor. Csikszenttamás 3140 kor. Csikszentdomokos 11.307 kor. Karcfalva 7867 kor. Csikjenőfalva 8568 kor., összesen 41 község. Gyergyótölgyes, Gyergyóbékás, Holló, Béibor és Borszék községek részére a belügyminister akkor fog államsegélyeket engedélyezni, mikor a visszatérést a lakóságnak megengedik és a községi

élet megindul. Hasonló államsegélyeket a városok is már legközelebb kapnak.

— **Vitézségi érem tisztéknek.** A Strefleurs Militärblatt jelenti: A király ma a következő legfelsőbb parancsot adta ki:

Számos derék tisztem óhaját ismerve, elhatározom, hogy az arany, valamint az első osztályú ezüst vitézségi érmet különösen kiváló személyi vitézségért tiszték is megszerzhessék. Az adományozás jogát fentartom magamnak. Oly tettekért, amelyek már más kitüntetések által jutalmaztak, a vitézségi érmek adományozása nem hozandó javaslatba. Oly teljesítményekért, amelyeknél egy tiszt céltalanul veszedelemnek teszi ki magát csak azért, hogy vitézségi érmet kapjon, azt nem fogom megadni. A tisztéknek adományozott vitézségi érem szalagja aranyozott, illetőleg ezüstözött névbetűimmel látandó el. A tisztéknek szóló vitézségi érmek a harmadik osztályú katonai érdemkereszt előtt viselendők. Az érmekért járó pótlék a tisztéknek adományozott érmeknél nem jár ki.

Az udvari vonaton, 1917. szeptember 15.

Károly s. k.

— **Mozi a vigadóban.** A katonaság a vigadót újra berendezte mozgósínháznak, ami a teremnek határozottan előnyére vált. Az eddigi előadások kicsiny és alacsony teremben tartattak és így a közönség érdeklődése igen mérsékelt volt. A vigadóban a bemutató előadás a napokban volt zúfolt közönség előtt. Azóta is minden nap telt ház nézi a mozgóképeket, melyek csupa újdonságok és változatosak. Szerdán a „Gólem“-et adták nagy tetszés mellett. A közönség türelmét előbb azonban ugyancsak próbára tették, mert pont félkilenc óra helyett pont féltizkor kezdtek az előadást, ami egyáltalában nem vall katonai pontosságra. Reméljük azonban, hogy ez többé megismétlődni nem fog.

— **Halálozások.** Herczka Gyula kereskedő Marosvásárhelyen szívzélhüdesben hirtelen elhunyt. Elhunytban Vákár Lajos, lapunk kiadótulajdonosa sógorát gyászolja. Herczka Gyula évekig volt Csikszeredában, hol igen jó üzleti hírnévre tett szert. Innen ment Marosvásárhelyre, hol üzletét megnagyobbította és jó hírnevét öregbítette. Marosvásárhelyi lapársunk az alábbi elismerő sorokban emlékezik meg elhunytáról:

Egy tekintélyes, szorgalmas és törekvő kereskedő hirtelen haláláról vesszük a hírt. Herczka Gyula, aki tegnap délután érkezett haza Budapestről — ahol üzleti dolgokban járt — hirtelen elhalt, alig pár órai rosszul lét után. Hazaértekor feleségének panasolta, hogy igen kimerültnek érzi magát, később pedig annyira rosszbodott helyzetbe, hogy orvosokért futottak, akik azonban már nem segíthettek és Herczka tegnap délután 4 órakor szívzélhüdesben kiszenvedett. A köztisztviselőben álló, népszerű kereskedő halála széles körben kelt mély részvétet, akit felesége és széleskörű rokonság gyászol. Temetése szerdán délelőtt 10 órakor lesz.

— **Özv. Karda Lajosné szül. Péter Juliska** szeptember hó 10-én Lugoson elhunyt. Családja tetemét hazaszállította és múlt hó 27-én a helybeli köztemetőbe helyezték örök nyugalomra. A fiatal asszony férje orosz fogságba esett és csak nem régen jött róla az az értesítés, hogy a fogságban meghalt. Tragikus haláluk mély részvétet keltett.

— **Csikszögödi Székedi Imre** gimnáziumi tanuló szeptember hó 27-én, szerencsétlen baleset következtében elhalálozott.

— **Özv. László Istvánné szül. Salló Anna** 72 éves korában, folyó hó 2-án Zsögödon elhalálozott.

— **Id. Száva Lukács** földbirtokos szeptember hó 23-án 82 éves korában Csiktaploczán meghalt. Elhunyt hosszú időn át volt Csikvármegye törvényhatóságának tagja, résztvett a Csikszeredai Takarékpénztár alapításában melynek működésében évtizedeken át eredményes és tevékeny részt vett. Magas kora és betegeskedése miatt az utóbbi években visszavonultan élt. Betegségében élte át az oláh betörést, melyről sok érdekes részletet tudott elmondani. Temetése szeptember 26-án igen

nagy részvét mellett ment végbe. Elhunytban özv. dr. Filep Sándorné édesatyját vesztette el.

— **Felemelik a hadisegélyeket.** Budapesti tudósítónk jelenti: A pénzügyminisztériumban a hadisegélyek felemelésére intézkedések történnek; a javaslatok legközelebb már a minisztertanács elé kerülnek. Azt azonban már is megállapították, hogy a hadisegélyeknek oly mértékben való felemelése, mint Ausztriában, lehetetlen, mert a hadisegélyek összege akkor 3·2 milliárd lenne, vagyis annyi, mint amennyi Magyarország egész évi költsége volt a mostani évben. A hadisegélyezésékre fogják felemelni oly módon, hogy azok, akik csak a hadisegélyből élnek, megfelelő pótlékot kapjanak és azoknak hadisegélye, akik erre nincsenek rászorulva, korlátoztassék.

— **Inzultált alispán.** Székelyudvarhelyről jelentik: A napokban történt dohányosztáson egyik bolt előtt cseh katonák tartottak rendet, akik mitse tudva magyarul, az előnyomuló tömeget irgalmatlanul verték és ütötték. Sebesi János alispán arra járva, figyelmeztette a magyarul egy szót sem tudó zászlóst, hogy a kegyetlenségnek elejét lehet venni, ha a népet négyes sorrendbe állítják és sorrendben eresztik az ajtón be. A válasz, melyet az alispán kapott, valóban felháborító. A dühtől lihegő, idegen nyelvű katoná a kezében levő mogyorófa-pálcával hatalmasat ütött az alispán fejére. Az ütést a kemény szalma-kalap kifogta s a következő pillanatban az ereje teljességében levő alispán már a társa segítségére siető másik két cseh katonát is alaposan össze-vissza boksztolta, úgy hogy mire a tábori csendőrség beleavatkozott a dologba, a három cseh legény feldagadt pofával, azonban lelohadt buzgalommal bambán merengett el a hirtelen történtek felett. A népet, mely tanuja volt a brutális támadásnak, alig lehetett megfékezni, hogy komolyabb elégtételt ne vegyen, azonban az alispán elintézettnék látva az ügyet, nyugalomra intette az egész napon át fején kopogtatott közönséget.

— **Az erdélyi vasutak reformja.** Nagy érdeklődés mellett tartotta meg Kolozsváron az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület igazgató választmánya tegnap délutáni ülését, amelynek legfontosabb tárgya az erdélyi vasutpolitika kérdésében való állásfoglalás volt. Az Emke dr. Apáthy István, br. Horváth Emil, dr. Papp József és dr. Posta Béla hozzászólása után olyan programban állapodott meg, amely figyelemmel van Erdély és az ország általános érdekeire s nem részesíti különös kedvezésben az egyes vidékeket. A választmány magáévá tette az előadó javaslatát azzal, hogy az államot a legnagyobb agitációval és propagandával keressék fel az elfogadott vasuti vonalak megvalósítására és hogy a propaganda támogatására az Erdélyi Szövetség, az erdélyi kereskedelmi- és iparkamarák, az Erdélyi Gazdasági Egyesület, az összes érdekelt hatóságok és más egyesületek is a legszélesebb körben megkerestessenek.

— **Halálozás.** Csiktaploczai Lázár Lehel, Cs. Lázár László lapusnyaki nagybirtokos testvéröccse f. hó 17-én 50 éves korában rövid szenvedés után Déván elhunyt. Innen f. hó 19-én a megtartott temetési szertartás után Lapusnyakra szállították holttestét, ahol általános részvét mellett a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

— **Nyugdíjas (rokkant) katonatisztek és tisztii özvegyek országos egyesülete.** Felkértenek azon nem tényleges (rokkant, nyugdíjas) tiszték és tisztii özvegyek, kik a „Nyugdíjas (rokkant) katonatisztek és tisztii özvegyek országos egyesületének” megyénkénti szervezésében segédkezni sziveskednének, hogy pontos lakcímküket a „Nyugdíjas katonatisztek országos egyesületének” előkészítő bizottságához (Budapest, II., Fő-u. 7.) beküldeni sziveskedjenek.

— **Mit jövendőli Sirius?** A Sirius néven ismert időjós az ősz küszöbén újból felállította a maga időjárás-prognózisát. Az őszi időjárást elég kedvezőnek jelzi a derék Sirius. Szerinte októberben, novemberben, sőt még decemberben is lesznek enyhe napok, a mikor 14—16 fok Celsius meleg ígérkezik. Január és február hónapokban azonban kemény tél szakad reánk a kitűnő Sirius jóslása szerint. Nagy hideg és hosszantartó havazások lesznek.

— **Az új burgonya fölosztása.** A Közelmező hivatal vezető miniszter, mint a hivatalos lap mai száma közli, felhatalmazta a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy törvényhatóságuk területén állapítsák meg azt a burgonya mennyiséget, a melyet a termelő az új burgonyatermésből házi és gazdasági szükséglet címén visszatarthat. Az országos érdeket szem előtt tartva a megállapításnál a legnagyobb takarékoság figyelmébe vételével kell eljárni. A nem termelők házi szükséglete szintén megállapítandó, különösen figyelembe véve a nehéz testi munkát végzőket. A nem termelő tudniillik szintén jogosítva van házi szükségletre burgonyát vásárolni. Gazdasági szükséglet címén a nem termelő részére vásárló engedély nem adható. Beszerzőcsoportok részére csak egyes megokolt esetekben kivételesen engedélyezik, hogy tagjaik ellátására járó burgonyát valamely általuk megjelölt termelőtől utalják ki. A burgonyarekvizitálást csak akkor rendelik el, ha a közszükséglet céljára szükséges burgonyamennyiséget a termelők önként nem ajánlanak föl. Az olcsóbb hatósági burgonyának a szegény fogyasztók részére való szétosztásáról később kiadandó rendeletben fognak intézkedni.

— **Hány emberük van a németeknek?** Ez a kérdés izgatja a Morning Post egyik katonai szakértőjét. A francia és angol hadvezetőségtől kapott, nyilván célzatos és megbízhatatlan adatok alapján a következő kis statisztikát állítja össze: Németország mozgósított: 1914-ben összesen 5,750,000, 1915-ben 2,450,000, 1916-ban 1,850,000 és 1917-ben 450,000 embert, vagyis összesen 10,500,000 embert. Ehhez számítva az 1919-es és 1920-as kontingenst, körülbelül 11 millió az összes német katonák száma. Az eddigi veszteség (állítólag a német veszteséglisták alapján) 1,158,601 halott, 2,922,320 sebesült és 710,545 eltűnt (vagyis jórészt fogoly). A mozgósított 11 millióból a fronton és a mögöttes országrészekben van állítólag 5 millió, állandó veszteségnek lehet számítani 4 milliót, kórházban van félmillió, a többi szétszórva az országban van. Németország összes katonaköteles sorban lévő férfiakossága 14 millió, ebből azonban 2.1 millió teljesen alkalmatlan, félmillió nélkülözhetetlen, 200,000 pedig ellenséges országokban van. Az angol számítás szerint természetesen az állomány a jövőben rohamosan csökkenni fog, mert a veszteségek növekszenek (?), az új kontingensek pedig egyre gyöngébbek. Érdekes azonban, hogy ugyanez a Morning Post vezércikkét ír arról, hogy a német hadsereg milyen erős és a háború sorsát csak az — amerikai hadsereg döntheti el.

— **Elveszett egy fekete bőrtárca,** egy levéllel és körülbelül 40 korona készpénzzel. Megtaláló a pénzt tartsa meg, a levelet és tárcát küldje a tárcában levő névjegy címre. Csikszerezdába vagy lapunk kiadóhivatalába.

— **„A Magyar Nemzet Baberkoszoruja”** címen rokkant katonatisztekkel álló csoport, a háboruban részt vett tisztek és legénység tevékenységét örökíti meg vármegyénk az utókornak. A művésziesen kiállított kötetek 5–600 oldalra terjednek a következő tartalommal: 1. Néhai I. Ferencz József király és IV. Károly király életrajza arcképpel; 2. A magyar hadvezérek életrajzai arcképpel; 3. A háború alatt működő kormányok és az illető vármegyék közigazgatásának tagjai; 4. A háboruban résztvett katonatisztek és legénység tevékenysége. (Kivánatra arcképpel.) Felkéretnek az érdekeltek, hogy tekintettel az óriási anyag rendszeres feldolgozására, adataikat (születési év és hely, rang és csapattest (intézet), kifejtett tevékenység, ütközetek, sebesülés, kitüntetés stb. és hogy melyik vármegyénél óhajtanak felvétetni) Kopácsy József ny. százados címére, Budapest, II., Fő-u 7. legkésőbb ez év dec. 31-éig beküldeni szíveskedjenek annál is inkább, mert az addig beérkezettek még az 1918 tavaszán megjelenő kötetekbe vétetnek fel. A műből esetleg befolyó tiszta jövedelem a „Nyugdíjas (rokkant) Katonatisztek és Tisztisztegyek Országos Egyesülete”, valamint a „Legénységi Rokkantak és Özvegyek Országos Szövetsége” szervezési költségére fordítatik.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Tp. 634. Alkalmadtán közöljük.

Sz. 3362—1917.

árv.

Arverési hirdetmény.

Csikvármegye árvaszéke néhai Márton Ferenc kiskoru örökösai tulajdonát képező Tusnád község határában Sugó nevű erdőrészen 45 és 1/2 hold kiterjedésű területén, található bükkfa anyagot, melyen mintegy 1350 öl tűzifa termelhető ki, nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek Kozmás község hózájánál 1917 október 11-én délelőtt 9 órakor eladja.

Arverési és szerződési feltételekül a következőket állapítja meg: Kikiáltási ár: műfának köbmétere 8 korona, a tűzifának öle 20 korona.

2. Arverezés megkezdése előtt 3000 korona bánatpénz helyezendő le.

3. Vevő a fatermelés során a faanyagban válogatni nem jogosult.

4. Vevő a fizetést az anyagtermelés során és átvétele után azonnal és nem a fuvarostól függően tartozik eszközölni a gyám kezéhez.

5. A kihasználási idő 1917 október 15-től 1919 október 15-ig terjed. Ezen kihasználási idő lejártakor vevő úgy a kitermelt, mint a lábán maradt faanyaghoz való minden jogát elveszti, s az valamint a terület minden kártérítési igény és bírói beavatkozás nélkül eladók tulajdonába és birtokába megy vissza.

6. Eladók a fent kitüntetett famennyiségért s annak minőségéért felelősséget nem vállalnak.

7. Vevő ha a fenti feltételeknek pontosan eleget nem tesz a vásár hatályát veszíti, s a bánatpénz elvész.

8. Utó ajánlatnak helye nincs.

Csikvármegye árvaszéke.

Csikszerezda, 1917. szept. 27-én.

Csiszér s. k.,
elnök h.

Hirdetmény.

Alulírottak közhirre teszik, hogy 1917 évi október hó 8-án d. e. 9 órakor Lázárfalva község házájánál nyilvános árverésen 1917 évi augusztus hó 1-től számított 10 évre bérbeadja:

1. Lázárfalva község mintegy 2624 k. hold mező és erdőgazdasági területének valamint

2. a Lázárfalva közbirtokosság mintegy 1500 k. hold erdő és hozzátartozó legelő területének vadászati és halászati jogát.

Vadállomány: vaddisznó, őz és kivad.

Kikiáltási ár az 1. alatt területre évi 20 kor. — a 2. alatti területre évi 20 korona haszonbér.

A bérbeadásra vonatkozó közelebbi felvilágosítás a községi előljárásságnál és a csikszentmártoni m. kir. erdőgondnokságnál szerezhető.

Lázárfalva, 1917. évi szeptember hó 25-én.

Virág József Ábrahám Mihály
közb. elnök. közs. bíró.

Lőrincz János
körjegyző.

Sz. 11432—1917.

2—3

ai.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye központi közigazgatásánál elhalálozás, illetőleg nyugdíjazás folytán megüresedett és kinevezés útján betöltendő:

1. egy főlevéltárnoki állásra a IX. fizetési osztálynak megfelelő javadalmazással;

2. egy irodaigazgatói állásra, ugyancsak a IX. fizetési osztálynak megfelelő javadalmazással, továbbá

3. két irodasegéd-tiszti állásra a XI. fizetési osztálynak megfelelő javadalmazással és végül

4. négy hivatali szolgálai állásra a megállapított javadalmak és illetményekkel, valamint az ezen állások betöltése folytán esetleg megüresedő más állásokra is, a vármegyei ügyviteli szabályzat 2. §-a alapján ezennel pályázatot hirdetek.

Ha főlevéltárnoknak oly pályázó neveztetik ki, akinek főiskolai képesítése van, a megállapított évi pótlékban részesül, ha pedig oly pályázó neveztetik ki, akinek az országos levéltári fogalmazói szakvizsgája megvan, vagy e vizsgát később leteszi, az 1912. évi LVII. tc. 11. §-a értelmében a VIII. fizetési osztályba előléptethető.

Az irodaigazgatói állás betöltésénél előnyben részesülnek azon pályázók, kik a német nyelvet szóban és írásban bírják.

Az irodasegéd-tiszti és szolgálai állások betöltésénél, amennyiben ezen állásokra más fizetésben levő kebelbeli vagy nyugdíjasok nem pályáznának, az 1873. évi II. tc. rendelkezései értelmében a kellő képesítéssel bíró igazolványos altisztek — más pályázók felett — elsőbbséggel bírnak.

Felhivom ennélfogva mindazokat, kik az itt felsorolt állások valamelyikét elnyerni óhajtják, az 1883. évi I. törvénycikkben előírt minősítésüket, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt és szabályszerűen felbélyegzett pályázati kérvényüket, a vármegyei ügyviteli szabályok 4. §-ban megjelölt uton, Csikvármegye főispánjához címezve, de hozám legkésőbb folyó évi október hó 27-én déli 12 óráig annál is inkább nyújtsák be, mert a később beérkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

Csikszerezda, 1917. évi szeptember hó 18-án.

Fejér Sándor,
alispán.

Hirdetmény.

A kászonalitzi körjegyzői irodára, azonnali belépéssel, két segédmunkás kerestetik.

Javadalom: megállapodás szerint.

Jelentkezni lehet a körjegyzői irodán.

Kászonalitiz, 1917. évi szeptember hó 28-án.

Forró Miklós,
körjegyző.

Tanító urak figyelmébe!

Elemi iskolához előmeneteli mulasztási, haladási, felvételi, látogatási-naplók kaphatók

Vákár L. üzletében Csikszerezda.